

Klooster voor 'bekeerde' hoeren en bedrogen meisjes te Gent (17de eeuw)

W.L. Braekman

Een verzameling anekdotes, historische aantekeningen en allerlei andere gegevens, getiteld *Verdrijf der Droefheijt* en wellicht samengebracht door een Gentse augustijn, bevat de hiernavolgende, heel zonderlinge aantekening. (1)

De huijsinghen achter de Steenstraete behooren toe aen de paters Jesuiten alwaer eertijts in de selve gewoont hebben de nonnekens ofte bekeerde Sondaerressen, die al hoeren gheweest waeren, ende aldaer hun clooster hadden, de welcke daer niet wel levende, lietmen de selve uijsterven.

Wiens goederen de stadt aenghetrocken hebbende, heeft men een deel vande selve ghegeven aen de paters Jesuiten, die dan [der]wart ghecommen waeren, ende een deel aen het bisdom van Gendt ter tijde vanden bisschop Triest.

En de reste is ghebleven aen de stadt van Gendt, met sulck een conditie als dat de stadt moet betaelen aen vier dochters die hoeren [gheweest sijn], ofse hun laeten bedrieghen hebben, aen elck moet gheven vijfentwintich grooten tsiaers, om te worden nonnekens ofte om te leven nu een deughdelijck leven, ende dat voor so lanck sij commen te leven, waervan eenighe commende te sterven, men in hun plaetse andere stelt.

Dese dochters die willen nonnekens worden ofte andersints, die dese 25 gr. tsiaers willen proffytteren, moeten int collegie vander keuren comparereren, ende daer bekennen dat sij hoeren hebben gheweest, ende haer hebben laeten bedrieghen, ende daer van attestatie moeten hebben, soo dat sij seer groote moete hebben om tselve te becommen.

De "bekeerde prostituees" of Magdalenazusters waren vanaf het midden van de veertiende eeuw gevestigd bij de Grauwpoort op het einde van de Lange Steenstraat. Ze verdwenen er in 1589. Hun bezittingen werden overgenomen door de jezuïeten die ze – wellicht in de eerste helft van de achttiende eeuw – op hun beurt verkochten. Op die plaats werd dan het weeshuis voor meisjes 'de Rode Lijvekens' opgericht. (2)

1) U. Gent, hs. 1816, p. 55.

2) M. De Bleecker, *Binnen de oorten van Gent* (s.l., 1999), p. 25, 57 en 184.

'Onreynne beeldekens' bij de religieuzen van de St.-Pietersabdij bij Gent (1635)

W.L. Braekman

Een zekere Adriaen Panne, achtentwintig jaar, was zes jaar lang knecht bij de paters van de St.-Pietersabdij. In 1635 kwam hij in conflict met zijn oversten en werd hij door de Raad van Vlaanderen ondervraagd. De zaak werd als ernstig beschouwd, vermits het hoogste gerechtshof van Vlaanderen erbij betrokken werd, maar de reden van het proces, laster of eerroof, kunnen we slechts vermoeden. Uit het verhoor lichten we de volgende passage ⁽¹⁾:

Dan segt waerachtich te sijne dat hij, confessant, somwijlent inden pandt ⁽²⁾ heeft sien commen craemers ofte porte panniers die haerlieden curfven, onder ander coopmanschap voorsien hadden van onreynne beeldekens emmers eenighe figurkens van vrouwspersoonen, ghecleedt vp sijn fransche, met de borsten bloot.

Toch wil hij niet suggereren, zo voegt hij daar onmiddellijk aan toe, dat de religieuzen die prentjes ook kochten:

... hoewel hij niet en haudt ⁽³⁾ nochte en gheloofte dat de religieuzen ende vele min den prelaet eenighe vande voornoemde beeldekens soude ghecocht ofte daernaer ghetaelt ⁽⁴⁾ hebben ...

Wat kochten ze dan wel bij die rondtrekkende kramers?

Roosenhoeykens ende ander dierghelicke waeren om die te distribueren ande religieuzen ende andere gheestelicke personen.

Uit hetzelfde verhoor blijkt dat de jongeman, toen hij later op de ene of de andere manier in de abdij van "Affelghem", d.i. Affligem, terechtgekomen was, daar verwonderd was te zien "dat aldaer int clooster seer stille was", en zei

datmen up een ander maniere leefde t'Ste pieters tot Ghendt, dat de religieuzen hun dickmael recreerden, daeghelicx ghinghen wandelen binnen t'clooster, dat de ghone aldaer in officie ofte ministerie synde, dickwils wurden beschonken ⁽⁵⁾ en andere, allicht ergere dingen, die hij nu ontkent ooit te hebben gezegd.

Men heeft de indruk dat hij ook wilde insinueren dat hij door de prelaat of proost voor homoseksuele handelingen zou zijn benaderd. Wellicht werd hij daarom, wegens laster of eerroof, voor de Raad van

(1) RA Gent, Raad van Vlaanderen, nr. 8563.

(2) pandt : het klooster(pand).

(3) en haudt : voor waar houdt.

(4) ghetaelt : gevraagd, geïnformeerd.

(5) beschonken : dronken.

Vlaanderen gebracht. In verband met die gesuggereerde homoseksuele relaties ontkent Adriaen Panne nu echter ooit iets dergelijks gezegd of zelfs maar gedacht te hebben. Nu luidt het:

Verclaerende ooc dat den voorn. heere prelaet noynt de minste maniere ghemaect en heeft van hem, confessant, te mishandelen ende mistasten, ofte bij hem te doen ligghen, vele min eenich ghelt ghegheven om dat hij het selven niet en soude segghen, soe het ooc waerachtig is dat den voorn. prelaet hem confessant noynt eenighe onreynighe beeldekens gethoont en heeft.